

Aquest mes d'octubre, s'ha publicat el llibre que recull les activitats que Cineclub Sabadell i Alliança Française van realitzar durant l'any 1995, coincidint amb el centenari del cinema. Durant aquell any, vàrem organitzar una setmana de cinema primitiu català, una altra setmana de cinema primitiu francès, un seguit de dotze films significatius de l'evolució del llenguatge cinematogràfic, conferències i xerrades i una sessió especial amb la projecció del film *Casanova*, d'Alexander Volkov, amb interpretació de la música en directe a càrrec de quinze músics de l'Orquestra Simfònica del Vallès. A Sabadell, doncs, podem dir que es va celebrar un bon aniversari del cinema. En general i en el conjunt de l'estat, però, tot i la gran representació mediàtica, en la majoria de casos va ser exempt de contingut. La commemoració del naixement del cinema, com a invenció tècnica primer i com a art després, no es pot limitar a la projecció d'uns quants films de Lumière i uns altres pocs de Méliès, i ja està. Un centenari és un nombre atractiu per a incentivar la reflexió, el debat i fer balanç del que ha estat el passat i d'allò que pot esdevenir al futur. Això és el que vam voler fer a Sabadell. A fi que tasca no es perdés, vam voler fer aquest llibre que recopila de les conferències més significatives i de la taula rodona.

El cicle i el llibre que ara presentem han estat finançats per l'Ajuntament de Sabadell i la Fundació Caixa de Sabadell i s'ha comptat amb la col·laboració de les següents entitats: Escola del Sol, Institut Jean Vigo de Perpinyà, Multisales Cineart i Orquestra Simfònica del Vallès.

El llibre: *El centenari del cinema.*

Sabadell, 1995

Feliu Viaplana

El llibre es compon d'un escrit sobre la música al cinema mut, d'una conferència sobre els condicionants del naixement del cinema, d'una altra sobre la restauració del cinema primitiu català, un capítol especial dedicat a la projecció del film *Casanova* i la transcripció de la taula rodona celebrada el 21 de novembre d'aquell any.

El primer capítol correspon a un escrit del mestre Joan Pineda, músic de prestigi internacional i habitual col·laborador de Cineclub Sabadell, titulat "La música al cinema mut: ahir i avui". Pineda ens parla del paper cabdal de la música als films silents, no només com a acompanyament durant la projecció del film en les sales comercials sinó, també, en la pròpia fase de rodatge. Lamenta, però, que el estudi que es pot fer és, en certa mesura, limitat ja que, amb la gran part de material mut perdut, també es varen perdre gran part de les seves músiques. La musicalització dels films en directe, ens explica Pineda, no només anava a càrrec de pianistes sinó que, depenent de les possibilitats econòmiques de cada empresari, hi podien haver fins i tot orquestres senceres. Aleshores, es va començar a crear la música de cinema com a gènere musical específic, amb les

seves pròpies creacions i amb els seus propis autors. És que Joan Pineda, no només és músic i compositor, sinó que és també un estudiós de la música de cinema.

El segon capítol de llibre és titulat "El naixement del cinema" i correspon a la conferència que va fer François de la Bretèque, professor de la Universitat Paul Valéry de Montpeller, el 7 de novembre de 1995 al Casal Pere Quart. Va ser, realment, una conferència interessantíssima a la qual François de la Bretèque ens va mostrar el fet històric del naixement del cinema des d'una perspectiva plena de detalls, aclariments i anècdotes. Va ser una visió pròpia d'un historiador vocacional que, a diferència dels historiadors d'ofici, no es refugia en les dates històriques ni en les personalitats sinó que tot ho qüestiona i tot ho relativitza. Per exemple, és força sorprenent com qüestiona que els germans Lumière fossin els absoluts inventors del cinematògraf, encara que, això sí, han passat a la posteritat d'aquesta manera, i no ha estat pas per casualitat. Certament, la invenció del cinematògraf va ser fruit de múltiples invencions anteriors que van permetre fer el pas definitiu. Hi havia arreu del món gent diversa que feia les mateixes investigacions que els germans Lumière, per exemple: Edison als EUA, Maybridge a Anglaterra, Sklanawski a Alemanya... Però, això sí, els Lumière van ser els primers a fer una sessió pública amb el seu nou aparell i, aquí sí, davant d'una data concreta, la Història és implacable en detriment dels possibles inventors d'altres països.

El tercer capítol correspon a la conferència "La restauració del cinema primitiu català", a càrrec d'Anton Giménez, conservador de l'Arxiu Cinematogràfic de la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya. Giménez

EL CINEMA A CASA

DEMANA UNA DEMOSTRACIÓ

DD DOLBY SURROUND
PROLOGIC

CREUS

Alta Fidelitat - Video - TV - So professional

Horta Novella, 128 - 08201 SABADELL - Tel. 93 725 85 68 - Fax 93 727 28 81

PARKING DUQU GRATUÏT

EL CENTENARI DEL CINEMA

Sabadell, 1995

ens fa esment de la esgarrifosa xifra de material mut perdut, un 80 per cent de tot el filmat en aquest període. I ens diu també que entitats com l'Arxiu Cinematogràfic Il·luminat per a salvar tot el possible. Aquí, però, hi entren diversos criteris de restauració. L'objectiu de l'Arxiu, diu Giménez, és restaurar per conservar, d'aquesta manera en treuen una còpia de l'original. En d'altres arts, la pintura, per exemple, es restaura la peça original, però, en el cinema, això no es possible ja que el suport és extremadament delicat i se n'han de fer còpies. Actualment, la Filmoteca de Catalunya és la que té més films del director aragonès Segundo de Chomón, un gran oblidat del cinema mut. Tots els films projectats durant la Setmana de

Cinema Català primitiu van ser cedits per la Filmoteca de Catalunya.

El capítol següent està dedicat a la projecció del film Casanova, d'Alexander Volkov, feta el 25 de novembre de 1995 al Teatre Municipal de la Faràndula. La projecció es va fer amb l'acompanyament musical en directe de quinze músics de l'Orquestra Simfònica del Vallès, sota la direcció de Stéphan Cardon, director de l'Orchestre National du Capitole de Tolosa, sobre la partitura de Georges Delerue. Va ser una sessió extraordinària que hem volgut plasmar com a un capítol més del llibre per la seva importància dins aquest cicle commemoratiu. També s'hi inclouen referències biogràfiques d'Alexander Volkov, Georges Delerue i Stéphan Cardon, i la història de la restauració del film.

El darrer capítol correspon a la transcripció de la taula rodona feta el 21 de novembre de 1995, sota el títol "El cinema europeu, 100 anys després: perspectives de futur", a la qual intervingueren: José Baldizzone, president de l'Institut Jean Vigo de Perpinyà, Josep Mª Català Domènech, professor de Direcció Cinematogràfica i d'Estètica de la Imatge a la UAB, i Miquel Porter i Moix, catedràtic d'Història de la Cinematografia de la UB. La taula rodona pretenia crear un debat sobre la situació actual del cinema europeu envers les cinematografies d'altres continents. Tots els ponents van creure que la situació era força crítica, però no només a Europa sinó a tot arreu. Sobretot pels criteris de distribució del material, tant l'europeu com el de continents com Àfrica o Àsia. Tots estan d'acord que el mercat americà envaeix totes les sales comercials perquè posseeixen xarxes de distribució molt fortes, a diferència d'altres països o continents. Porter recalca que aquest poder està regit per interessos japonesos i americans que només ens deixen veure allò que ells volen. Català justifica que el cinema no ho ha tingut fàcil, ja que, a diferència de les altres arts, ha sorgit d'una indústria per a esdevenir art. Baldizzone diu que el cinema americà actual triomfa arreu perquè, a més de l'assegurada distribució, no té referències culturals de cap tipus. Porter afegeix que estan creant una cretinització del públic. La taula rodona conclou amb la transcripció del col·loqui posterior amb el públic assistent.

Està previst fer un acte de presentació d'aquest llibre a finals d'octubre, que aniria acompanyat d'una projecció d'un o més films muts. Aquest llibre ha estat editat per la Universitat de Barcelona i tindrà una distribució a llibreries concretes de Barcelona i comarques. Acabem amb la il·lusió que aquest llibre sigui el primer número d'una hipotètica col·lecció de llibres de cinema que es podria assegurar si arribem a un acord amb la Fundació Caixa de Sabadell i l'Ajuntament de Sabadell.